

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 20CoP/40/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1417213926
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 01. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michaela Králová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2023:1417213926.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Michaely Královej a členiek senátu: JUDr. Ivany Jahnovej a JUDr. Nadeždy Wallnerovej, vo veci starostlivosti o maloleté dieťa: H. N., narodený dňa XX.XX.XXXX, zastúpený kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, so sídlom: Vazovova 7/A, Bratislava, dieťa rodičov: matka - Y. H. N., narodená dňa XX.XX.XXXX, trvale bytom: I. XX, F., t. č. bytom: T. C. XX, F. a otec - K. Y. N., narodený dňa XX.XX.XXXX, trvale bytom: R. XX, F., t.č. bytom: V. E. XX, F., zastúpený advokátkou JUDr. Luciou Danišovičovou, so sídlom: Drieňová 1/D, Bratislava, za účasti Úradu komisára pre deti, so sídlom: Odborárske nám. 3, Bratislava, o návrhu rodičov na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností, na odvolanie matky proti rozsudku Okresného súdu Bratislava IV zo dňa 30. júla 2020 č.k. 25P/282/2017-803, takto

r o z h o d o l :

I. Odvolací súd rozsudok Okresného súdu Bratislava IV zo dňa 30. júla 2020 č.k. 25P/282/2017-803 v napadnutom výroku o zverení, a k tomu závislých výrokoch o výživnom a o úprave styku m e n í tak, že maloletého H. N., nar. XX.XX.XXXX z v e r u j e do osobnej starostlivosti matky, počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku.

II. Otec j e p o v i n n ý platiť výživného na maloletého H. N., nar. XX.XX.XXXX vo výške 230,- eur mesačne vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky, počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku.

III. Otec j e o p r á v n e n ý stretávať sa s maloletým H. každý nepárny kalendárny týždeň s výnimkou sviatkov a prázdnin od piatku od 16,30 hod. do nedele do 16,30 hod.
- počas Veľkonočných sviatkov každý nepárny rok od soboty od 16,30 hod. do pondelka do 16,30 hod.,
- počas vianočných sviatkov:
- každý nepárny rok dňa 24.12. od 09,30 hod. do 11,30 hod., od 26.12. od 09,30 hod. do 29.12. do 16,30 hod. a od 01.01. od 09,30 hod. do 05.01. do 16,30 hod.;
- každý páry rok dňa 24.12. od 15,00 hod. do 18,30 hod. a od 30.12. od 16,30 hod. do 02.01. nasledujúceho roka do 16,30 hod.
- počas letných prázdnin v každom roku od 01.07. od 9,00 hod. do 15.07. do 19,00 hod. a od 01.08. od 9,00 do 15.08. do 19,00 hod., s tým, že matka j e p o v i n n á maloletého syna na styk s otcom pripraviť a v určený čas ho v mieste bydliska matky odovzdať otcovi a otec j e p o v i n n ý na tom istom mieste dieťa matke riadne a včas vrátiť.

IV. Odvolací súd návrh otca z a m i e t a .

V. Týmto sa mení rozsudok Okresného súdu Bratislava IV zo dňa 04.06.2013 č.k. 9C/142/2010-254 vo výroku o zverení, a vo výroku o výživnom na maloletého H..

VI. Matka j e p o v i n n á zaplatiť na účet Krajského súdu v Bratislave náhradu trov konania štátu vo výške 381,40 € do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

VII. Otec je p o v i n n ý zaplatiť na účet Krajského súdu v Bratislave náhradu trov konania štátu vo výške 381,40 € do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

VIII. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Bratislava IV rozsudkom zo dňa 30.07.2020 č.k. 25P/282/2017-803 rozhodol tak, že zveril maloletého H. N., nar. XX.XX.XXXX do osobnej starostlivosti otca. Zároveň určil, že zastupovať maloletého a spravovať jeho majetok budú obaja rodičia a súčasne určil matke povinnosť prispievať na výživu maloletého H. výživným vo výške 100,- € mesačne, ktoré jej uložil povinnosť platiť k rukám otca maloletého, vždy do 15.-teho dňa v mesiaci, počnúc dňom vykonateľnosti výroku prvoinštančného rozsudku. Styk matky s malolekým synom súd prvej inštancie neupravil a vo zvyšku návrh otca zamietol. Zároveň súd prvej inštancie návrh matky zamietol a určil, že matka je povinná zaplatiť na účet Okresného súdu Bratislava IV náhradu trov štátu vo výške 1.034,59 € do 3 dní od právoplatnosti výroku rozsudku a otec je povinný zaplatiť na účet Okresného súdu Bratislava IV náhradu trov štátu vo výške 734,59 € do 3 dní od právoplatnosti výroku rozsudku. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že návrhom doručeným súdu dňa 14.09.2017 žiadal otc o zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k malolekému tak, aby bol maloleký zverený do jeho osobnej starostlivosti s tým, že ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Neskôr doplnil návrh a žiadal určiť vyživovací povinnosť matky vo výške 150,- € mesačne, ako aj konkrétnu úpravu styku malolekého s matkou. Návrh odôvodnil tým, že problémy v komunikácii s matkou pretrvávajú od roku 2010, pričom odvtedy matka podala niekoľko návrhov súvisiacich s malolekým, pričom v roku 2012 súd rozhodol o striedavej starostlivosti a následne bolo ich manželstvo rozvedené. Otec uviedol, že pre malolekého je jeho bydlisko druhým domovom, kde sa stretáva intenzívne s celou jeho rodinou, a že aj vzťah malolekého s jeho súčasnou manželkou je skutočne veľmi dobrý. Rovnako uviedol, že aj on má s malolekým synom vytvorený veľmi dobrý vzťah, a preto sa domnieva, že by bolo pre malolekého prospešné, keby mohol tráviť viac času s ním a mať tak väčší vplyv na jeho vývoj, pričom by zároveň chránil malolekého pred hyperprotektívnym správaním matky, ktorá svojim antagonistickým, hostilným, nenávisťným, hyperkritickým a nevraživým postojom voči otcovi a jeho rodine, malolekému veľmi škodí. Podľa názoru otca je potrebné chrániť malolekého pred nevhodným patologickým správaním matky, eliminovať jej vplyv spôsobujúci malolekému enormný psychický tlak. Zároveň uviedol, že je presvedčený, že v súčasnosti ide o takú situáciu, ktorá zakladá dôvod pre zmenu súdneho rozhodnutia, ktorým bol maloleký zverený do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov.

3. Súd prvej inštancie v odôvodnení uviedol, že matka v rámci vyjadrenia k návrhu podala dňa 21.12.2017 svoj návrh. Matka vo svojom návrhu uviedla, že komunikácia s otcom bola vždy komplikovaná a odkedy ju otec osočuje musí navštevovať pravidelne psychológa, ktorý jej vždy vravel, aby nebránila styku otca s malolekým a tak aj konala. Ďalej matka uviedla, že asi po mesiaci striedavej starostlivosti maloleký chodil domov uplakáný, nervózny, keď mal ísť k otcovi a uviedla, že otec si k malolekému nikdy nenašiel skutočný vzťah, nakoľko je podľa nej otec bez emócií a citov, pričom uvedené odôvodňovala jeho povoláním, ktorý je vyštudovaný IT pracovník. Matka má za to, že striedavá starostlivosť je vhodná pre rodičov, ktorí spolu maximálne komunikujú a navzájom sa rešpektujú. Ďalej uviedla, že maloleký sa nikdy nestotožnil so striedavou starostlivosťou. Žiadala teda, aby bol maloleký zverený do jej osobnej starostlivosti s tým, že ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok, pričom bude rešpektovaná vôľa malolekého so stretávaním sa s otcom. K výživnému neskôr uviedla, že súhlasí s tým, aby bolo ponechané výživné vo výške 180,- € mesačne tak, ako je to v súčasnosti. Vzhľadom k tomu, že v súčasnosti je postoj malolekého k otcovi výrazne odmietavý, navrhuje styk otca s malolekým neupraviť, pretože konkrétna úprava styku by v súčasnosti nebola v záujme malolekého. Dala na zváženie uložiť otcovi a malolekému výchovné opatrenie na zlepšenie ich vzájomného vzťahu.

4. Súd prvej inštancie v rámci skutočného stavu zistil, že rodičia malolekého boli rozvedení rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV č.k. 9C/142/2010-254 zo dňa 04.06.2013. O úprave výkonu rodičovských práv a povinností k malolekému súd rozhodol tak, že malolekého zveril do striedavej osobnej starostlivosti rodičov a otca zaviazal prispievať na výživu malolekého sumou 180,- € mesačne, vždy do 15.-teho dňa

v mesiaci a právo zastupovať maloletého a spravovať jeho majetok mali obaja rodičia. V čase tohto konania a rozhodnutia bol maloletý vo veku 6 rokov. Uznesením Okresného súdu Bratislava IV zo dňa 13.6.2018 č.k. 25P/106/2018-102 súd začal bez návrhu konanie o nariadenie neodkladného opatrenia spočívajúceho v uložení povinnosti rodičom a maloletému podrobiť sa odbornému psychologickému poradenstvu. Zároveň súd zamietol návrhy rodičov na nariadenie neodkladného opatrenia a konanie o riadnom návrhu matky na rozhodnutie pri nezhode rodičov zastavil. Otec vo výpovediach uviedol, že striedavá starostlivosť sa začala realizovať už v roku 2011, pričom on ju dodržiaval po celý čas, avšak matka ju už v roku 2011 začala porušovať, vyskytli sa incidenty, kedy mu matka trhala dieťa z rúk, ale on sa napriek tomu snažil nejakým spôsobom striedavú starostlivosť udržať, pričom s výnimkou spomínaných incidentov, striedavá starostlivosť fungovala a realizovali ju do roku 2017, kedy bol so synom v lete na dovolenke a kontaktovali ho pracovníci Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, že matka podala návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý súd zamietol a matka túto situáciu vyhodnotila tak, že syna mu úplne prestala dávať. Vzhľadom k tomu, že maloletý sa mal striedať v škole, začala matka robiť to, že v čase, keď mal byť u neho, vyzdvihla ho zo školy skôr, robila v škole jeden škandál za druhým a cez mobilný telefón neustále syna manipulovala, a to aj počas vyučovania a dohadovali sa na koordinovaných útekoch maloletého zo školy. Ďalej otec uviedol, že kolízny opatrovník situáciu vyriešil tak, že ho poprosili, aby syna zo školy nevyzdvihoval, s čím napokon súhlasil z dôvodu, aby syn začal aspoň chodiť do školy. Vo výpovedi dňa 23.10.2019 otec uviedol, že po viac ako roku, čo syna vôbec nevidel, sa začal s ním stretávať v marci 2019 potom, ako bola matke doručená zo strany súdu výzva v rámci konania o výkone rozhodnutia, cca mesiac sa stretávali iba na schodisku v paneláku, pričom sa bavili úplne v pohode o veciach, ale podľa jeho názoru to bolo nedôstojné. Následne v júli 2019 maloletý súhlasil s tým, že pôjdu s otcom do obchodného domu kúpiť gitaru a neskôr mu tiež navrhol, aby začali spolu opäť chodiť plávať, tiež navrhol synovi, že sa pôjdu člnkovať na jazero, z čoho bol úplne nadšený, ale následne keď prišiel domov, napísal mu, že nikam nejde. Na uvedené otec uviedol, že nevie, čo sa u nich doma odohráva, so synom sa začal teda čiastočne stretávať a bol z toho milo prekvapený, že ho po dlhom čase maloletý neodmieta, ale práve naopak. Otec uviedol, že sa mu nepodarilo docieľiť, aby maloletý u neho strávil víkend, pretože matka s tým nesúhlasila, pričom v rámci poradenského procesu sa dohodli aspoň na jednej noci s prespatím, pričom maloletý s uvedeným najskôr súhlasil, ale neskôr tvrdil, že sa k nemu bojí ísť, pretože sa bojí, že ho nevráti. Otec uviedol, že nechcel teda situáciu vyhrocovať a nesilil prespatie maloletého v jeho domácnosti. Matka vo výpovediach uviedla, že od roku 2011, kedy bola nariadená striedavá starostlivosť, odvtedy to podľa nej nefungovalo. Celé roky to bolo o napätí, ktoré sa stupňovalo, hoci ona maloletého neustále presviedčala, aby k otcovi išiel, ale on sa už nechce striedať, nechce putovať medzi rodičmi. Podľa nej sa u maloletého všetko zlomilo niekedy v septembri alebo októbri 2017, kedy už naozaj vehementne odmietal striedavú starostlivosť, preto podala návrh na neodkladné opatrenie, ktoré ale bolo zamietnuté, čomu maloletý nerozumel. Matka uviedla, že podľa jej názoru striedavá starostlivosť nevyhovovala najmä z toho dôvodu, že maloletý fyzicky nebol s otcom, ale s celou jeho širokou rodinou. Otec mu zakazoval komunikáciu s ňou, aj napriek tomu, že maloletý sa kontaktu s ňou výslovne dožadoval. Ďalej uviedla, že maloletý začal výraznejšie protestovať v tom, že nechce chodiť k otcovi a to až tak, že fyzicky nechcel opustiť byt alebo utekať zo školy, a že až po zásahu kolíznych opatrovníkov, ktorí zrejme presvedčili otca, aby pre syna prestal chodiť do školy, sa situácia zlepšila, za čo je vďačná. Od apríla 2018 začal maloletý opäť chodiť do školy normálne, i keď vyslovuje obavy, či pre neho otec nepríde. Ďalej matka uviedla, že aktuálne je situácia taká, že maloletý sa chce s otcom stretnúť, ale nechce u neho bývať, a že ona podporuje vzťah maloletého k otcovi. Následne dňa 28.10.2019 súd prvej inštancie vykonal pohovor s maloletým, kde maloletý uviedol, že od 5. triedy už je všetko v poriadku a v škole sa mu darí, má tam kamarátov, s otcom sa stretáva tak, že otec príde k nemu, prechádzajú sa po vonku a sám si s otcom stretnutie dohaduje. Maloletý uviedol, že najradšej by k otcovi nechodil a nechce u neho prespávať. Keď bol ešte menší, tak sa u rodičov striedal, ale v podstate s otcom ani nebol, pretože až do siedmej večer bol u babičky a až potom išli k otcovi, kde spolu boli najviac 2,5 hodiny a potom išli spať. Ďalej opísal situáciu z dovolenky v Chorvátsku, kde bol s otcom, ktorý odbehol a povedal, že sa vráti o 15 minút, ale prišiel až o dve hodiny. Tiež uviedol, že sa raz stalo, že boli s otcom stanovať v Rakúsku na jazere, a že otec si balil veci a keď sa obzrel, tak tam zrazu nebol, proste zmizol a jeho nechal v cudzej krajine. Vtedy oslovil nejakého Angličana, ale v tom sa otec objavil a hovoril, že sa bol osprchovať. Otec má dcéru X., ale už sa s ňou asi 2 roky nevidel a nemajú spolu žiaden vzťah a u mamy sa mu páči, má tam brata Y., ktorý má X roky a bývajú s mamou sami. Maloletý uviedol, že vie o tom, že sa rodičia súdia a nechápe, prečo sa stále otec nechce dohodnúť, keďže on chce bývať u mamy a nechápe, prečo to otec stále rieši. Ďalej uviedol, že otec býva s V. a on vidí na jej tvári, že by bola radšej, keby k nim nechodil, a že mamina mala tiež partnera, Y.V. otca, ale to je ešte horší prípad, ako tatino. On ľúbi mamu

a trochu ľúbi aj otca, rodina z otcovej strany mu vôbec nechýba. Maloletý potvrdil, že keď išiel k znalkyni, mama mu dala nahrávacie zariadenie a dala mu ho preto, že keby tam niečo bolo, že čo on vlastne nechce, pričom s tým súhlasil a znalkyni povedal, že nechce byť s otcom sám, ale ona sa zachovala falošne a celú polhodinu bol s otcom sám a až potom prišla mama a zobrala ho odtiaľ, pričom uvedené sa mu nepáčilo. Maloletý si myslí, že by bolo pre neho najlepšie to, aby k otcovi nechodil, lebo tam má "hnusný" pocit a tak ako je to teraz, mu to vyhovuje, pričom viedol, že vôbec by si nechcel vyskúšať ani takú situáciu, že by bol týždeň u mamy a týždeň u otca, pretože aj tak by od otca utiekol.

5. Kolízny opatrovník uviedol, že má za to, že neexistuje problém v maloleťom dieťati, ale problémom je komunikácia rodičov, navyše, keď matka spočiatku nebola vôbec ochotná ani len začať realizovať výchovné opatrenie. Apeloval na rodičov, aby v nariadenom výchovnom opatrení pokračovali, pričom zdôraznil, že nejde o reparáciu vzťahu rodičov ako partnerov tak, ako to zrejme pochopila matka, ale ide o reparáciu rodičovských vzťahov a primárnej základnej komunikácie medzi rodičmi o maloleťom. Záverečné rozhodnutie ponechal na úvahe súdu s tým, že úrad práce bol rodine, ako aj maloleťmu nápomocný, robil viacero krokov a v aktuálnej situácii už nevedia viac urobiť. Opäť zdôraznil, že nie je chyba v maloleťom dieťati, ale v komunikácii rodičov.

6. Zástupca Úradu komisára pre deti uviedol, že mal za to, že potom, ako bolo rodičom dohovorené v tom, aby aktívne realizovali výchovné opatrenie, nastane zmena, čo sa však nestalo. Podpora matky pri kontakte otca s maloleťým je podľa neho absolútne mizivá. Zároveň uviedol, že ak v tomto smere nebude matka nápomocná, nebude to dobré, bez matkinej participácie na stretávaní sa maloleťého s otcom to jednoducho nepôjde. Navrhol nariadiť nové výchovné opatrenie za účelom toho, aby sa matka naučila podporovať syna v kontakte s otcom, keďže maloletý už má XX rokov a je nesporne v období, kedy otca potrebuje najviac. Navrhol maloleťého zveriť do osobnej starostlivosti matke, keďže je to aj samotný návrh maloleťého, avšak matka sa musí začať správať inak.

7. Súd prvej inštancie predmetnú vec právne posúdil podľa ustanovenia § 25 ods. 1 a 2, § 26, § 36 ods. 1, § 62 ods. 1, § 62 ods. 2, § 75 ods. 1 a § 78 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“) a vecne svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že súd prvej inštancie v rámci konania vykonal rozsiahle dokazovanie, súčasťou ktorého bol aj pohovor s maloleťým a pre objektívne posúdenie veci a pre zistenie skutočného stavu, ako aj najlepšieho záujmu maloleťého, súd nariadil vykonanie znaleckého dokazovania. Súd prvej inštancie uviedol, že zo záverov znaleckého posudku vyplýva, že obaja rodičia v živote maloleťého zastávajú významnú rodičovskú úlohu, aj keď aktuálne má matka negatívny vplyv na psychický vývin maloleťého, pričom maloletý potrebuje pre svoj zdravý psychický a fyzický vývin rovnako matku, ako aj otca. Maloletý je emocionálne dekompenzovaný, prežíva úzkosť a strach. Emocionálnu dekompenzáciu maloleťému spôsobuje matka svojim negatívnym psychickým tlakom a verbálnou agresivitou v snahe separovať ho od jeho otca a svojim egocentrickým konaním sa snaží maloleťého si privlastniť, manipuluje ho a agresívne verbálne mu určuje, ako má konať. Súd prvej inštancie uviedol, že zo znaleckého dokazovania vyplýva, že k matke má maloletý ambivalentný vzťah, pretože na jednej strane prežíva vo vzťahu k matke pozitívne emócie, ale na druhej strane sa matky bojí a z konania matky je úzkostný, k otcovi má pozitívny emocionálny vzťah, hoci navonok prezentuje negatívne verbalizácie na správanie sa otca, vnútorne však otca neodmieta. Matka má oslabenú a zníženú mieru schopnosti pozitívne výchovne vplyvať na maloleťého, dokonca matka nerešpektuje jeho ľudskú dôstojnosť a výchovné dispozície otca sú oslabené, keďže má zníženú schopnosť empatie a vzťahovačnosť, má však dostatočne rozvinuté mechanizmy spätnej väzby a je schopný racionálne svoje správanie voči maloleťému korigovať. Súd prvej inštancie uviedol, že vzťah maloleťého k otcovi je v súčasnosti narušený, pričom dôvodom je negatívny emocionálny tlak matky, ktorá otvorene a priamo manipuluje maloleťého, za účelom oslabenia jeho citovej väzby k otcovi, a súčasne bolo zistené, že ani jeden z rodičov netrpí duševnou poruchou, ktorá by mu bránila v riadnej starostlivosti o maloleťého dieťa v čase, keď je s ním. V rámci konania mal ďalej súd prvej inštancie preukázané, že v dôsledku správania sa matky a jej negatívneho vplyvu na maloleťého sa prestala realizovať striedavá osobná starostlivosť oboch rodičov, ktorá prebiehala takmer 8 rokov a maloletý pod vplyvom matky, začal postupne úplne odmietať starostlivosť zo strany otca, čo vyústilo až do situácie, kedy ho matka prestala dávať do školy, a teda maloletý si prestal plniť povinnú školskú dochádzku. Za intervencie kolízneho opatrovníka a za výraznej pomoci zo strany základnej školy, sa podarilo aspoň obnoviť riadnu dochádzku maloleťého do školy. Súd prvej inštancie v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia uviedol, že okolnosti, za akých matka zmenila školu, aké incidenty sa v škole odohrávali, a ako sa maloletý v škole prejavoval, boli predmetom iných poručenských konaní. V rámci konania o

výkone rozhodnutia bola matka vyzvaná na rešpektovanie súdneho rozhodnutia a až potom sa čiastočne v marci 2019 začal obnovovať kontakt maloletého s otcom. Súd prvej inštancie konštatoval, že spočiatku sa otec s maloletým stretávali v mimoriadne nedôstojnom prostredí na schodisku pred bytom matky. V rámci vykonaného pohovoru pred súdom prvej inštancie sa maloletý vyjadril, že u otca prespávať nechce a necíti sa u neho dobre. Zároveň však uviedol, že má oboch rodičov rád, i keď otca "trošku".

8. Súd prvej inštancie po vyhodnotení všetkých dôkazov a sledujúc predovšetkým najlepší záujem maloletého ako najvyšší princíp, ktorým sa súd pri rozhodovaní spravuje, zveril maloletého do osobnej starostlivosti otca. Na tomto mieste súd prvej inštancie zdôraznil, že vyslovený názor maloletého sa nemusí vždy prekryvať s jeho najlepším záujmom, zvlášť za situácie, keď je maloleté dieťa dlhodobo manipulované zo strany jedného rodiča a kritérium najlepšieho záujmu dieťaťa je potrebné vyhodnotiť vo všetkých súvislostiach. Konanie matky, ktorá intenzívne a manipulatívne vplývala na maloletého, vykazuje všetky znaky toho, že mala v úmysle maloletého úplne odseparovať od otca a jeho rodiny, neberúc ohľad na skutočné potreby maloletého. Súd prvej inštancie uviedol, že nemôže v žiadnom prípade tolerovať takéto egoistické správanie matky, ktorá sa masívnym spôsobom snažila o úplnú izoláciu maloletého od otca a absolútne privlastnenie si dieťaťa. Súd prvej inštancie ďalej odôvodnil svoje rozhodnutie tým, že matka jej konanie dovŕšila tým, že v rámci znaleckého dokazovania umiestnila na telo maloletého nahrávacie zariadenie a tým chcela zabrániť tomu, aby maloletý prejavil svoj názor, čo sa jej však napokon nepodarilo, keďže aj napriek tomu maloletý pred znalkyňou prejavil pozitívne emócie vo vzťahu k otcovi. Súd prvej inštancie zdôraznil, že takéto správanie matky absolútne nerešpektovalo ľudskú dôstojnosť maloletého, žiaden rodič by nemal svojim jednostranným a zaujatým konaním ísť proti záujmom svojho maloletého dieťaťa. Súd prvej inštancie mal za to, že matka mala dostatok priestoru na korekciu svojho nevhodného správania, keďže aj zo strany súdu bola vedená na dobrovoľné rešpektovanie rozhodnutia, následne na plnenie výchovného opatrenia, čo bolo ale ukončené z dôvodov na strane matky, a preto je povinnosťou súdu v tomto smere zasiahnuť a vykonať nápravu tak, aby maloletý mal možnosť vyvíjať sa a rásť v prostredí, ktoré mu zachová rovnocenný vzťah s oboma rodičmi. Podľa súdu prvej inštancie otec maloletého prejavil maximálnu dávku tolerancie a trezlivosti a aj napriek konaniu matky bol neustále prístupný zmierlivému riešeniu veci tak, aby to bolo v najlepšom záujme maloletého. Súd prvej inštancie mal za to, že schopnosti otca zabezpečovať starostlivosť o maloletého bola jednoznačne preukázaná, otec je v porovnaní s matkou viac schopný akceptovať význam role druhého rodiča a rozvíjať vzťah maloletého s matkou, ako aj zabezpečiť ich pravidelné stretávanie, preto súd prvej inštancie nepovažoval za potrebné autoritatívnym spôsobom upraviť styk maloletého s matkou. Súd prvej inštancie nepovažoval aktuálne ani za potrebné uložiť rodičom a maloletému nové výchovné opatrenie, keďže realizácia skoršieho výchovného opatrenia bola ukončená v marci 2020, bez želaného výsledku. Záverom súd prvej inštancie skonštatoval, že je najvyšší čas, aby matka prehodnotila svoj negatívny postoj k otcovi maloletého, aby si uvedomila nevyhnutnú a dôležitú úlohu otca v živote ich spoločného syna, aby prestala konať proti jeho záujmom a aby sa podrobila autorite, akou je súd a konala v najlepšom záujme maloletého. Súd prvej inštancie uviedol, že je toho názoru, že maloletý má právo vyrastať v pokojnom prostredí bez takých konfliktov rodičov, ktoré vyvolali u neho psychické napätie a dekompenzáciu, dieťa by nemalo byť ohrozované konaním svojich rodičov, v tomto prípade konkrétne matky, ktorá ho manipuluje, citovo vydiera a znevažuje jeho vlastného otca, čo by mohlo poškodiť psychiku maloletého nenávratne.

9. V rámci celkovej zmeny úpravy výkonu rodičovských práv a povinností súd prvej inštancie rozhodol aj o zastupovaní maloletého tak, že zastupovať maloletého a spravovať jeho majetok budú obaja rodičia, nakoľko v tomto smere nevzhliadol žiaden dôvod na to, aby toto právo prináležalo iba jednému z rodičov. Vyživovaciu povinnosť matky súd prvej inštancie určil vo výške 100,- € mesačne, vychádzajúc jednak z veku maloletého, ako aj z príjmov oboch rodičov. Súd prvej inštancie mal za to, že určené výživné je primerané a zodpovedá všetkým kritériám rozhodným pre jeho určenie, preto vo zvyšku návrh otca zamietol. Súd prvej inštancie vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti a z dôvodov, pre ktoré vyhovel návrhu otca na zmenu zverenia maloletého, nevyhovel návrhu matky na zverenie maloletého do jej osobnej starostlivosti a tento zamietol.

10. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania súd prvej inštancie v prvom rade prihliadol na to, že znalecké dokazovanie sa týkalo úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému a k tomuto dôkazu bolo potrebné pristúpiť z dôvodu rozporných tvrdení a návrhov rodičov ohľadom výkonu starostlivosti o maloleté dieťa. Z tohto dôvodu mal súd prvej inštancie za to, že obaja rodičia majú rovnaký podiel na vzniknutých trovách dôkazu, a teda najspravodlivejšie je rozdeliť vzniknuté trovy štátu rovným dielom

medzi oboch rodičov. Z obsahu spisu a vykonaného dokazovania súd prvej inštancie zistil, že ani u jedného z rodičov nie sú predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov resp. od trov znaleckého dokazovania. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti súd prvej inštancie rozhodol tak, že matku zaviazal na povinnosť zaplatiť náhradu trov štátu vo výške 1.034,59 € a otca vo výške 734,59 € na účet Okresného súdu Bratislava IV, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Trovy znaleckého dokazovania pozostávajú zo sumy 2669,19 € za vyhotovenie znaleckých posudkov (T. Y. X. S. - 1.531,-€, Y. H. Y.L. - 580,06 € plus 498,38 €) a za účasť znalkyne na pojednávaní a za prípravu na pojednávanie (59,75 €). Otec zložil preddavok na znalecké dokazovanie vo výške 600,- € a matka 300,-€, zvyšok bol hradený zo štátnych finančných prostriedkov.

11. Súd prvej inštancie rozsudkom č.k. 25P/282/2017-819 zo dňa 10.08.2020 doplnil rozhodnutie súdu prvej inštancie a uložil povinnosť matke zaplatiť na účet Okresného súdu Bratislava IV náhradu trov štátu vo výške 100,- € do 3 dní od právoplatnosti tohto výroku rozsudku a otcovi povinnosť zaplatiť na účet Okresného súdu Bratislava IV náhradu trov štátu vo výške 100,- € do 3 dní od právoplatnosti tohto výroku rozsudku. Uvedené súd prvej inštancie odôvodnil tým, že až dodatočne zistil, že uznesením Okresného súdu Bratislava IV č.k. 25P/282/2017-527 zo dňa 8.11.2018 bola upravená učťareň Okresného súdu Bratislava IV, aby bol preddavok na znalecké dokazovanie vo výške 200,- € vyplatený súdnej znalkyni T. Y. X. S.. Vzhľadom k tomu, že preddavok vo výške 200,- € bol súdnej znalkyni vyplatený a znalkyňa si túto sumu odpočítala z celkovej sumy pri vyúčtovaní, bolo potrebné zaviazat' rodičov na doplatenie vyplateného preddavku a to každého v rovnakej výške. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, súd týmto rozhodnutím v súlade s uvedenými zákonnými ustanoveniami doplnil výrok rozsudku, nakoľko o celej výške trov znaleckého dokazovania nebolo rozhodnuté.

12. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala matka maloletého v zákonnej lehote odvolanie, a to z dôvodov podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. a), b), d), e), f), g), h) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj ako "CSP"), keďže má za to, že súd prvej inštancie dospel na základe nepravdivých, zmanipulovaných, zamlčaných a vykonštruovaných dôkazov vedených proti etickým a morálnym zásadám, dobrým mravom k nesprávnym skutkovým zisteniam, a následne vydal rozhodnutie nezlučiteľné zo zákonmi Slovenskej republiky, ako aj s Dohovorom o právach dieťaťa. Matka vo svojom odvolaní uviedla, že podľa nej neboli splnené procesné podmienky, nakoľko súd prvej inštancie prijal vyjadrenie otca zo dňa 22.07.2020, doručené po uplynutí zákonnej lehoty na vyjadrenie, avšak jej bolo predmetné vyjadrenie doručené krátkou cestou na pojednávaní dňa 30.07.2020 a súd prvej inštancie jej neposkytol časový priestor na vyjadrenie sa, ani neodročil pojednávanie. Na základe uvedeného má matka maloletého za to, že jej súd prvej inštancie nekvalifikovaným protiprávnym spôsobom znemožnil možnú obranu voči protistrane. Ďalej vyjadrila vo svojom odvolaní obavy, či sa v danom prípade nejedná o rodinkárstvo, nadržanie, klientelizmus a pod. Matka má za to, že keďže nebol súdom prvej inštancie upravený jej styk s maloletým, je podľa nej rozsudok protiústavný a nerešpektuje zákony Slovenskej republiky. Matka uviedla, že súd prvej inštancie v rozhodnutí opomenul princíp najlepšieho záujmu maloletého, princíp rešpektovania práv dieťaťa, ako aj princíp vypočutia názoru dieťaťa. Matka má za to, že vypočúvanie maloletého na ÚPSVaR bolo neprofesionálne, manipulačné a názor maloletého bol zamlčaný, prekračovaný a nerešpektovaný a nevplývala z neho ani skutočnosť, že maloletý s otcom nechce bývať. Zároveň matka namietala znalecké dokazovanie, keďže má za to, že znalecké skúmanie znalkyňou T. Y. S. bolo vedené v duchu neskrývanej averzie voči nej ako matke. Podľa názoru matky súd prvej inštancie vydal rozhodnutie na základe falošného a nepravdivého znaleckého posudku. Ďalej matka maloletého uviedla, že súdom ustanovená znalkyňa v konaní oklamala maloletého, ako aj ju, že maloletý nebude sám bez prítomnosti matky s otcom, a preto trestné oznámenie za vypracovanie falošného a nepravdivého znaleckého posudku, o čom priložila do súdneho spisu ako dôkaz CD nahrávku z vyšetrovania maloletého dňa 30.10.2018. Matka namietala odôvodnenie súdu prvej inštancie, že maloletý potrebuje pre svoj zdravý psychický vývin rovnako matku aj otca, nakoľko uvedený argument považuje za naivný. Tiež namietala argument, že maloletý je emocionálne dekompenzovaný matkou a uviedla, že uvedené považuje za falošný, nepravdivý a podvodný argument znalkyne, na základe čoho žiada o revízny posudok. Matka uviedla, že pokiaľ by vykazovala rysy poruchy osobnosti, čo de-facto podľa nej popisuje znalkyňa vo svojom závere o nej, tak takíto jedinci by práve pri znaleckom skúmaní sa snažili svoje jednanie kontrolovať a znalci nie sú schopní tieto rysy odhaliť. Ďalej matka namietala aj závery znaleckého posudku o tom, že k otcovi má maloletý pozitívny vzťah, hoci navonok prezentuje negatívne verbalizácie. Matka súčasne namietla aj konštatovanie súdu prvej inštancie, že maloletý sa s otcom stretával spočiatku v nedôstojnom prostredí na schodoch, keďže má za to, že pokiaľ by takéto stretávanie otcovi prišlo nedôstojné, tak prečo by otec nezabezpečil dôstojnejšie

prostredie. Matka poukázala na to, že jej nie je jasné, ako mal súd prvej inštancie za preukázané, že údajne unášala maloletého zo školy, že ho telefonicky kontaktovala a čakala na neho pred školou. Čo sa týka obnovenia povinnej školskej dochádzky maloletého za intervencie kolízneho opatrovníka, tak matka odvolaciu súdu uviedla, že v dôsledku pôsobenia otca dochádzalo k šikane maloletého v škole a až po podaných trestných oznámeniach sa šikana skončila, a preto až následne bol maloletý schopný ísť aj do školy. Matka nesúhlasí s tým, že k zlepšeniu situácie došlo na základe intervencie kolízneho opatrovníka, alebo pomoci školy, ale práve naopak, podľa jej názoru išlo o zastavenie agresie zo strany školy maloletého. Ďalej matka uviedla, že nerozumie ako súd prvej inštancie konštatuje, že v rámci vykonaného pohovoru sa maloletý vyjadril, že u otca prespávať nechce a súčasne aj dospel k záveru, že maloletého zveril do osobnej starostlivosti otca. K umiestneniu nahrávacieho zariadenia matka uviedla, že tak spravila z dôvodu očakávania agresívneho jednania zo strany otca, ktoré by nebolo možné inak preukázať a nemyslí si, že uvedené nahrávacie zariadenie zabránilo maloletému prejavovať emócie. Na základe uvedeného má matka za to, že zhotovenie nahrávky nemôže byť žiadnym argumentom pre rozhodnutie vo veci starostlivosti o maloletého. Ďalej matka uviedla, že nerozumie konštatovaniu súdu prvej inštancie o tom, že má prehodnotiť svoj negatívny vzťah k otcovi maloletého a požiadala súd, aby uviedol príklady takéhoto prehodnocovania postoja a názorne to predviedol. Matka má za to, že súd prvej inštancie vyslovuje, čo je pre maloletého najlepšie, bez toho, aby sa zaujímal o to, čo si on sám o tom myslí. Matka k správe psychologičky z úradu práce, sociálnych vecí a rodiny uviedla, že podľa nej je kľúčovým momentom práve to, že otec odmieta zníženie jeho tlaku prostredníctvom inštitúcií na ňu a maloletého. Matka má za to, že nie je možné obviňovať ju z toho, že odmieta poradenský proces, pretože v správe je jasne uvedené, že agresia otca pokračovala a nijako sa nezmiernila ani v poradni. Na základe uvedeného zastáva matka názor, že psychologička miesto toho, aby sa snažila získať jej dôveru, tak ukončila poradenský proces. V nadväznosti na uvedené má matka za to, že ukončenie poradenského procesu nie je v žiadnom prípade zodpovednosťou matky, ale samotnej psychologičky. Matka si myslí, že svojim odvolaním dôkladne vyvrátila a preukázala všetky skutočnosti, a preto navrhuje, aby odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a zmenil ho tak, že zverí maloletého H. N., nar. XX.XX.XXXX do osobnej starostlivosti matky.

13. Komisárka pre deti vo vyjadrení k odvolaniu matky maloletého uviedla, že je nepochybné, že počas celého súdneho pojednávania sa rodičia nevedeli zhodnúť ani na jednej podstatnej veci vo vzťahu k maloletému a ani výchovné opatrenie, ktoré bolo nariadené nenaplnilo svoj cieľ a aj preto, na poslednom pojednávaní navrhla opätovné uloženie výchovného opatrenia rodičom. Komisárka pre deti má za to, že ak rodičia nepochopia svoju úlohu v živote maloletého, akékoľvek úradné, resp. súdne rozhodnutie nebude rešpektované a opakovane sa rodičia budú domáhať svojich „práv“ súdnou cestou. Zároveň uviedla, že obsahom odvolania matky je jej nesúhlas so znaleckým posudkom, pričom komisárka pre deti nechce komentovať znalecký posudok, keďže v potrebnom rozsahu položila svoje otázky znalcom v rámci výsluchu znalca, ktorý bol realizovaný v štádiu dokazovania. Ďalej uviedla, že súd prvej inštancie zisťoval v konaní názor maloletého, ktorý je v súčasnosti vo veku XX rokov a má za to, že chápe rozvod rodičov a vie jednoznačne verbalizovať svoje pocity, potreby a túžby. Má za to, že zmena výchovného prostredia u maloletého nie je v danom stave v jeho najlepšom záujme. Podľa jej názoru maloletý nie je vnútorne presvedčený o správnosti tohto kroku, pretože žil s matkou a mal vytvorené stabilné sociálne prostredie, ktoré sa zrazu zmenilo a on musí reflektovať na túto zmenu. Komisárka pre deti zastáva názor, že ak je problémovým prvkom matka, je potrebné pracovať na odbornej úrovni s matkou tak, aby sa súčasný ambivalentný vzťah k matke odstránil. Samotná zmena výchovného prostredia bez tejto pomoci matke podľa nej nebude mať význam, pretože v prípade, ak matka nerešpektuje v živote maloletého otca, nebude ho rešpektovať ani naďalej, prípadne tento odpor k otcovi môže mať stúpajúcu tendenciu. Na záver komisárka pre deti dodala, že takýto stav sa môže negatívne prejaviť na psychickom vývoji maloletého.

14. Otec maloletého v oznámení o aktuálnom skutkovom stave uviedol, že mu bola doručená výzva na oznámenie, či matka po vydaní rozhodnutia súdu prvej inštancie začala rešpektovať súdne rozhodnutie. V nadväznosti na uvedené otec uviedol, že matka maloletého nezačala rešpektovať súdne rozhodnutie po vydaní rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým bol maloletý zverený do osobnej starostlivosti otca, ale práve naopak dňa 30.07.2020 bol posledný deň, kedy maloletého naposledy videl. Zároveň dal do pozornosti odvolacieho súdu, že matka maloletého podala trestné oznámenie na súdom ustanovenú znalkyňu pričom podotkol, že matka maloletého podáva množstvo trestných oznámení na rôznych ľuďoch vrátane jeho osoby za posledné roky, aby tak dosiahla svoje ciele, ktoré sú podľa jeho názoru v príkrom rozpore so skutočnými záujmami maloletého. Zároveň uviedol, že matka maloletého nerešpektuje ani skoršie rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým bol maloletý zverený do striedavej starostlivosti oboch

rodičov. Otec uviedol, že maloletý bol u neho doma naposledy v januári v roku 2018, nasledovalo 14 mesačné obdobie, keď maloletého nevidel, keďže matka maloletého nerešpektuje nikdy žiadne súdne rozhodnutia. Následne sa stretával s maloletým až od konca marca roku 2019, kedy jej súd prvej inštancie zaslal prvú výzvu na plnenie rozhodnutia, pričom sa stretával s maloletým až do konca júna roku 2020. Otec uviedol, že matka maloletého manipuluje proti nemu, maloletý mu po rozhodnutí súdu prvej inštancie, ktorým bol zverený do jeho osobnej starostlivosti povedal, že je na neho nahneváný, keďže matka maloletého musí zaplatiť súdu 1.700,- € a on kvôli tomu nebude mať počítač. Otec odvolaciemu súdu zdôraznil, že na uvedenom konaní matky je možné vidieť jej manipuláciu s maloletým, keďže spája zaplatenie súdneho poplatku s niečím, po čom maloletý túži. Ďalej otec uviedol, že maloletý sa s ním odmieta stretávať, párkrát sa mu podarilo s maloletým aspoň telefonovať, pričom raz mu maloletý vyčítal aj to, že mu chce vziať matku. V posledných mesiacoch s ním už maloletý nechce komunikovať ani prostredníctvom telefonického rozhovoru. Vzhľadom na uvedené skutočnosti, keďže matka nerešpektuje ani stále ešte právoplatný rozsudok súdu o striedavej starostlivosti, ani najnovší (vzhľadom na odvolanie matky ešte neprávoplatný) rozsudok súdu o zverení maloletého do osobnej starostlivosti otca, otec maloletého trvá na svojom návrhu na nariadenie výkonu rozhodnutia.

15. Otec maloletého vo vyjadrení k odvolaniu matky a k vyjadreniu komisárky pre deti uviedol, že matkou uvádzané odvolacie dôvody sú len opakovane prezentované jej tvrdenia v priebehu súdneho konania a je toho názoru, že súd prvej inštancie sa s nimi už v konaní dostatočne zaoberal. K námietkam matky na kvalitatívnu stránku znaleckého posudku súdom ustanovenej znalkyne uviedol, že závery znaleckého posudku sú logické a vnútorne konzistentné, a že na mnohé námietky matky v odvolaní, ktoré formulovala ako otázky, súdom ustanovená znalkyňa už reagovala počas svojho výsluchu, a preto má za to, že ich riadne zodpovedala. K námietkam matky, že súd prvej inštancie nedostatočným spôsobom zohľadnil názor maloletého otec uviedol, že maloletý bol v konaní vypočutý opakovane, jeho názor bol zistený aj prostredníctvom znaleckého posudku. Ďalej otec poukázal na Nález Ústavného súdu ČR I. ÚS 1554/2014, z ktorého vyplýva, že kritérium prania dieťaťa neznamená, že by dieťa snád malo spor o zverenie do starostlivosti „rozhodovať“, súd na pranie dieťaťa prihliada a vo svojom rozhodnutí ho potom musí zohľadniť, nie ho však bez ďalšieho rešpektovať. Ďalej vo svojom vyjadrení poukázal aj na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva v rozhodnutí C. proti Fínsku 18249/02 z 09.05.2006, kde vyslovil, že súdy musia zohľadňovať nielen pranie dieťaťa, ale tiež záujmy ostatných účastníkov konania a ďalšie skutočnosti, a to predovšetkým vtedy, ak je vyslovený názor dieťaťa v rozpore s jeho najlepšimi záujmami. Na základe uvedeného má otec za to, že súd prvej inštancie správne korigoval názor maloletého, ktorý bol vytvorený pod vplyvom matky. K vyjadreniu komisárky pre deti, ktorá uviedla, že podľa jej názoru nie je zmena výchovného prostredia v danom stave v najlepšom záujme maloletého, a to z dôvodu, že maloletý nie je vnútorne presvedčený o správnosti tohto kroku, že maloletý má u matky vytvorené stabilné prostredie, a že je potrebné pracovať na odbornej úrovni práve s matkou, otec uviedol, že s uvedeným vyjadrením nemôže súhlasiť a javí sa mu ako iluzórne. Otec zastáva názor, že maloletý doposiaľ vo svojom veku nedostal vôbec žiadnu príležitosť, aby si názor na otca mohol vytvoriť sám, bez negatívneho ovplyvňovania. K vyjadreniu komisárky pre deti, že maloletý má u matky stabilné sociálne prostredie, otec uviedol, že nemožno súhlasiť s uvedeným argumentom. Celé konanie matky, jej vystupovanie v súdnom spore, jej značná hostilita voči otcovi ako druhému rodičovi maloletého, jej prístup k pedagogickému zboru maloletého, ktorý bol preukazovaný v konaní vedenom pod sp.zn. 25P/59/2018, ako aj miera jej kontroly nad maloletým a jeho názormi, rozhodne podľa neho nesvedčí v prospech tvrdenia, že maloletý žije u matky v stabilnom sociálnom prostredí, pritom poukázal aj na závery znaleckého posudku. K argumentu komisárky pre deti, že je najprv potrebné pracovať na odbornej úrovni s matkou, s tým, že bez odbornej spolupráce s matkou, ani po zmene výchovného prostredia nebude matka otca v živote maloletého rešpektovať, otec odvolaciemu súdu uviedol, že účelom súdneho konania je prioritne poskytnúť ochranu právam maloletého dieťaťa, ktoré si ju z dôvodu svojho veku a odkázanosti na rodiča, nedokáže zabezpečiť samo. Zároveň dodal, že vyjadrenie komisárky pre deti z tohto pohľadu vyznieva ako keby hájila záujmy matky a nie záujmy dieťaťa a rodiny. Na záver svojho vyjadrenia dodal, že argument komisárky pre deti, že ani zmena výchovného prostredia nezaloží rešpekt matky k rodičovskému postaveniu otca, otec nepovažuje za náležitý. Na základe uvedených skutočností má otec za to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne aj formálne správne, a preto navrhol odvolaciemu súdu, aby ho potvrdil.

16. Matka maloletého vo vyjadrení k vyjadreniu komisárky pre deti uviedla, že keď komisárka pre deti označuje poukazovanie na logické nezrovnalosti za subjektívny názor matky, tak tým iba ukazuje, že komisárka pre deti nie je schopná ani vnímať rozpory, na ktoré bola vyjadrením matky upozornená a

nesnaží sa ich tak ani uviesť na pravú mieru, teda doplniť chýbajúce informácie tak, aby vyjadrenie dávalo zmysel. Matka maloletého podotkla, že svoje vyjadrenie napísala ako analýzu výrokovkej logiky a nie ako subjektívny názor. Matke maloletého nie je zrejmé, z čoho komisárka pre deti usudzuje, čo si uvedomuje a čo nie. Ďalej matka maloletého namieta, že komisárka pre deti sa obhajuje, že je akýmsi hlasom maloletého, keďže matke nie je jasné, ako by mohol byť niekto hlasom niekoho, koho v živote nevidel. Matka má za to, že komisárka pre deti vyvodzuje závery z neplatných záverov znaleckého posudku, ktoré matka v konaní už aj tak spochybnila a vyvrátila. Matka maloletého poukázala na to, že podľa záverov komisárky pre deti, je akýkoľvek názor, ktorý zdieľa so svojim rodičom, manipuláciou s dieťaťom a podľa jej názoru rieši akúsi polemiku nad tým, že keď má maloletý rovnaké názory ako matka, tak z toho by malo plynúť, že má byť z matkinho vplyvu odobraný, a zároveň potvrdzuje, že maloletý má zostať v starostlivosti matky. Zároveň matka maloletého poukázala na to, že komisárka pre deti následne operuje s akousi domnelou poruchou matky, čo je opäť v zjavnom logickom spore s tým, že by pre maloletého malo byť zároveň najlepšie zostať s matkou. Následne matka maloletého poukázala na viaceré tvrdenia komisárky pre deti, ktoré podľa nej nie sú podložené žiadnymi overiteľnými faktami, a preto má za to, že komisárka pre deti nielenže z nich vyvodzuje ďalšie neplatné tvrdenia, ale dostáva sa do sporu sama so sebou. Následne matka maloletého rozporuje vyjadrenie komisárky pre deti, v ktorom sa vyjadrila, že sa údajne objavuje porucha osobnosti u jedného z rodičov. V nadväznosti na uvedené matka uviedla, že vyjadrenie komisárky pre deti je možné brať vážne, ale je potrebné, aby doplnila konkrétne informácie, o akú poruchu sa jedná, aby explicitne uviedla, ktorý z rodičov ju má, na základe čoho k tomu dospela a čo ju kvalifikuje k stanovovaniu nejakých porúch. Matka poukázala na ďalšie vyjadrenia komisárky pre deti, kde podľa jej názoru ju jednak obviňuje na základe ničím nepodloženým osobnostných čŕt, z ktorých nemožno usúdiť, či sú negatívne alebo pozitívne. Matka maloletého uviedla, že nerozumie tomu, prečo má komisárka pre deti potrebu uvádzať ešte viac logicky nekonzistentné informácie a ničím konkrétnym nepodložené obvinenia voči jej osobe. Následne matka maloletého vo svojom vyjadrení poukázala aj na ďalšie konkrétne tvrdenia komisárky pre deti, ku ktorým uviedla, že zo zmätočného vyjadrenia komisárky sa dá heuristickou analýzou vyvodiť, čo sa asi tak snaží povedať, ale nie je možné si byť istý presným vyznením, a preto je podľa názoru matky potrebné položiť komisárke pre deti konkrétne otázky, na ktoré musí dať jasnú odpoveď, aby bol zrejmý jej postoj a názor. Matka má za to, že z vyjadrenie komisárky pre deti nie je vôbec jasný záver, či teda má byť maloletý u otca alebo u matky.

17. Matka maloletého vo svojom vyjadrení k oznámeniu otca o aktuálnom stave konania, namieta tvrdenia otca maloletého, že by ona nerešpektovala rozhodnutie súdu prvej inštancie. Zároveň uviedla, že nevidí žiaden dôvod, prečo by otec nemohol vidieť maloletého. Následne formou konkrétnych otázok uviedla, že nerozumie, prečo ju otec maloletého obviňuje z toho, že sa odvolala alebo podala trestné oznámenia, keďže má nárok brániť sa. Matka maloletého má za to, že otec vo svojom vyjadrení uvádza iba vágne tvrdenia, kde tvrdí, že mu ona ako matka v niečom bráni, ale zároveň neopisuje žiadnu svoju snahu, aby sa mohol stretnúť s maloletým. Matka uviedla, že z jeho vyjadrenia je zjavné, že nie je schopný nadviazať s maloletým vzťah prirodzeným spôsobom, ale len nátlakom. Zároveň poukázala na to, že podľa jej názoru otec maloletého nie je schopný reflektovať prežívanie maloletého a rešpektovať dynamiku jeho emócií. Matka má za to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie slúži podľa jej názoru len k zneužitiu súdu otcom, kedy súd predstavuje ochotne rolu brutálneho agresora, ktorý sa zapojil do otcovho tlaku na maloletého, čo ma na neho práve opačný efekt. Matka maloletého má za to, že otec ju len obviňuje ničím nepodloženými a len všeobecnými frázami. Následne vo svojom vyjadrení uviedla hypotézy a vyzvala otca maloletého, aby zdôvodnil, ktorú z nich a na základe čoho uprednostňuje. Matka maloletého poukázala na to, že otec sa reálne nesnaží o vzťah s maloletým a je podľa nej zjavné, že mu ani o vzťah s maloletým vôbec nejde. Čo sa týka tvrdení otca, že matka maloletého spája zapltenie súdneho poplatku s niečím po čom maloletý túži, tak matka podotkla odvolaciemu súdu, že namiesto toho, aby otec maloletému zabezpečil počítač, ktorý si maloletý tak praje a tým by si obnovil dôveru maloletého, tak začne pranie maloletého vyčítať jej ako manipuláciu s maloletým. Ďalej matka maloletého k tvrdeniam otca o tom, že manipuluje s maloletým, a preto sa s ním maloletý odmieta stretávať uviedla, že otec opätovne niečo tvrdí a obviňuje ju, ale nikde nerefektuje dôvody, prečo sa s ním maloletý nechce stretávať. Matka má za to, že otec maloletého v celom svojom vyjadrení neposkytuje maloletému žiadne riešenia, ktoré by ho upokojili, ale len striktné trvá na tom, že sa chce stretávať s maloletým, pritom za ním nechodí, nekomunikuje s ním, nedáva mu riešenia.

18. Komisárka pre deti vo svojom vyjadrení k vyjadreniu matky a otca uviedla, že matka vo svojom podaní subjektívne hodnotí a interpretuje jej názor, ktorý je obsahom spisu. Má za to, že matka maloletého

si neuvedomuje, že nie je jej zástupcom, ale hlasom maloletého, ktorého sa konanie bezprostredne týka. Komisárka pre deti uviedla, že jasne poukázala na to, že nie je v najlepšom záujme maloletého zmena výchovného prostredia, a to aj napriek tomu, že zo znaleckého posudku jednoznačne vyplýva, že práve matka maloletého svojim negatívnym psychickým tlakom emocionálne dekompenzuje maloletého v snahe separovať ho od jeho otca, pričom uvedený názor ustálila na základe pohovoru s maloletým, ktorý bol realizovaný súdom. Ďalej podotkla, že maloletý sa jasne vyjadril, aké sú jeho želania, jeho pocity a túžby a uvedomuje si, že tento jeho názor je v značnej miere názorom matky, ktorá mu vytvára sociálne prostredie a ktorej názory, či už vedome alebo podvedome zdieľa a osvojuje si ich. Zároveň poukázala na skutočnosť, že uvedené ale neznamená, že je v jeho najlepšom záujme vytrhnúť ho zo sociálneho prostredia jedného rodiča a zveriť ho do sociálneho prostredia druhého rodiča bez toho, aby došlo k odstráneniu alebo aspoň k pokusu o odstránenie poruchy, ktorá evidentne je na strane jedného z rodičov, a ktorej pôsobením a následkom je práve zmena výchovného prostredia maloletého. Myslí si, že maloletý vo veku XX rokov, ktorý je zvyknutý na už vytvorené sociálne prostredie, je schopný formulovať svoje vyjadrenie tak, aby sa na toto vyjadrenie náležite prihliadalo. K samotnému podaniu matky uviedla, že vystihuje jej osobnostné črty, ktoré dostatočne rozobral znalec vo svojom posudku a teda ide o osobnosť, ktorej ak nie je vyhovené, tak má tendencie správať sa inadekvátne, histriónsky s tendenciou k neuvážaným impulzívnym reakciám (podávanie nezmyselných podnetov, osočovanie až urážanie druhých) a takto na toto podanie aj nahliada. K podaniu otca uviedla, že má za to, že ak otec považuje za ochranu práv maloletého práve zmenu výchovného prostredia, pričom deklaroval, že on nebude brániť v styku maloletého s matkou a dosiahnuť to má práve zmenšením času, ktorý strávi maloletý s matkou, tak práve táto jeho predstava je podľa nej minimálne iluzórna. Má za to, že otec cez svoje „právo“ na kontakt s maloletým, nie celkom správne vyhodnotil. Komisárka pre deti namieta, že nepostrehla v žiadnom podaní otca, pričom podotkla, že to nie je ani vo výroku rozsudku, akým spôsobom alebo prostredníctvom koho a ako sa mieni spolupodieľať na tom, aby mal maloletý zabezpečený plnohodnotný kontakt s druhým rodičom. Komisárka pre deti uviedla, že aj otcovi maloletého musí byť jasné, že pokiaľ sa nebude na odbornej úrovni pracovať s matkou maloletého, maloletý môže byť v akomkoľvek čase vystavený negatívnemu pôsobeniu zo strany matky. Záverom považovala za potrebné uviesť, že v zmysle judikatúry Súdneho dvora pre ľudské práva sú štátne inštitúcie povinné prijať všetky nevyhnutné opatrenia na to, aby zostali zachované rodinné púť. Rozsudkom súdu bol maloletý zverený do osobnej starostlivosti otca, avšak zo spisového materiálu je zrejmé, že táto zmena výchovného prostredia, bez ďalšej potrebnej odbornej intervencie vo vzťahu k matke, pravdepodobne nie je v najlepšom záujme maloletého, a to podľa nej práve z pohľadu zdravého zachovania rodinných pút. Na záver dodala, že je presvedčená o tom, že rodičia pozerajú na najlepší záujem maloletého len cez svoje „právo“ na plnohodnotný kontakt s maloletým a oveľa širšie a dôležitejšie súvislosti zostávajú nepovšimnuté. Rozsudok okresného súdu považuje za vecne správny, reflektujúci na základe vykonaného rozsiahleho dokazovania na reálny skutkový stav, avšak absentuje podľa jej názoru v ňom intervencia vo vzťahu k matke a má preto obavu, že bez náležitej intervencie to bude práve maloletý, ktorý bude aj zmena výchovného prostredia opakovane vystavovaný konfliktu rodičov.

19. Matka maloletého vo svojom doplnení k odvolaniu a vo svojom vyjadrení k otcovmu vyjadreniu uviedla, že podľa jej názoru otec neuvádza, na čom je postavený jeho názor, neuvádza ani jeden konkrétny príklad, ktorým by svoje tvrdenie mohol podporiť. Matka maloletého podotkla, že za dostatočne vážne sa môže považovať akékoľvek tvrdenie, ktoré nie je podložené žiadnym príkladom reálnej udalosti alebo odkazom na zdroje týchto tvrdení. Matka má za to, že otec maloletého nie je schopný logické argumenty vnímať a na logickej rovine s nimi riadnym spôsobom polemizovať, preto podľa nej uvádza len vážne argumenty. Matka požiadala odvolací súd o preskúmanie znaleckého posudku, o porovnanie nahrávky zo znaleckého dokazovania a o určenie, že v znaleckom posudku je uvedené to, čo sa pri znaleckom skúmaní skutočne stalo. Matka maloletého opätovne vo svojom vyjadrení vyčerpávajúcim spôsobom poukázala na konkrétne, podľa jej názoru, nepravdivé názory v znaleckom posudku. Zároveň znova odcitovala a poukázala na konkrétne argumenty a tvrdenia otca v jeho odvolaní a v jednotlivých jeho vyjadreniach, pričom formou konkrétnych otázok odprezentovala svoj názor na uvedené. Na záver matka maloletého požiadala odvolací súd, aby v prvom rade rešpektoval a napĺňal maloletým prezentované potreby, ako aj jeho záujmy. Matka má za to, že vzhľadom na to, že logickými argumentmi a vyvrátením všetkých vážnych obvinení prezentovaných otcem maloletého považuje za logicky a vecne správne to, aby odvolací súd rozhodnutie okresného súdu v celom rozsahu zamietol.

20. Odvolací súd preskúmal vec, v ktorej nie je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 65 a § 66 Civilného mimosporového poriadku), túto prejednal s nariadením pojednávania podľa ustanovenia §

385 ods. 1 Civilného sporového poriadku, nakoľko bolo potrebné zopakovať a doplniť dokazovanie aj prostredníctvom znaleckého dokazovania. Na odstránenie rozporov a objasnenie aktuálneho stavu veci odvolací súd nariadil pojednávanie na deň 25. januára 2023, na ktorom zopakoval dokazovanie oboznámením listín spisu, výsluchom matky, otca, kolízneho opatrovníka, výsluchom právnej zástupkyne otca, výsluchom komisára pre deti, doplnením znaleckého dokazovania, výsluchom súdneho znalca, pričom následne došlo k vyhláseniu rozsudku vo veci. Odvolací súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie s ohľadom na reálne zistený skutočný stav veci je potrebné zmeniť (§ 388 CSP).

21. Podľa § 26 ZoR, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

22. Podľa článku 3 Dohovoru o právach dieťaťa (ďalej len „Dohovor“), záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

23. Štáty, ktoré sú zmluvnými stranami tohto Dohovoru, sa zaväzujú, že zabezpečia dieťaťu ochranu a starostlivosť nevyhnutnú pre jeho blaho, pričom budú brať ohľad na práva a povinnosti jeho rodičov, zákonných zástupcov alebo iných jednotlivcov právne za dieťa zodpovedných a urobia všetky potrebné zákonodarné administratívne opatrenia.

24. Štáty, ktoré sú zmluvnými stranami tohto Dohovoru, sa zaväzujú, že zabezpečia, aby inštitúcie, služby a zariadenia zodpovedné za starostlivosť a ochranu detí zodpovedali normám stanoveným kompetentnými úradmi, zvlášť po stránke bezpečnosti a ochrany zdravia, počtu a kvalifikácie personálu, ako aj kompetentného dozoru. Záujem dieťaťa teda stojí nad všetkými inými záujmami, vrátane záujmu rodiča. V konaniach, kde sa rozhoduje o výkone rodičovských práv a povinností, konať v záujme dieťaťa znamená brať do úvahy, najmä napĺňanie jeho potrieb, istoty, spokojnosti, bezpečie, vyplývajúce z citových väzieb a vzťahu dieťaťa k obojmu rodičom.

25. Z výsluchu právnej zástupkyne otca odvolací súd zistil, že zotrávajú na návrhu na prezverenie maloletého, nakoľko majú za to, že prostredie u matky na maloletého môže v budúcnosti vplývať až tak negatívne, že dôjde vo vzťahu k maloletému k negatívnemu ovplyvneniu jeho budúceho vývoja. Preto majú za to, že otec dokáže maloletému poskytnúť „zdravšie rodinné prostredie“, čo je pre jeho zdravý vývoj podstatné.

26. Z výsluchu otca odvolací súd zistil, že chce maloletému poskytnúť úplnú rodinu, že sa chce o maloletého starať a venovať sa mu, pričom zo strany matky mu toto nie je umožnené. Taktiež uviedol, že pokiaľ robil ústupky voči matke, robil tak výlučne z dôvodu, aby upokojil situáciu a zbytočne nestresoval maloletého H.U., nakoľko pri matke sa to inak nedá.

27. Z výsluchu matky odvolací súd zistil, že má za to, že koná iba to, čo si želá maloletý H.. Nerozumie tomu, prečo je obviňovaná z toho, keď plní iba jeho vôľu. Uviedla, že otec sa aktívne o maloletého nezaujíma, ani na Vianoce za ním neprišiel, ani mu neprinesol darček. Matka deklarovala v konaní pred odvolacím súdom vôľu umožniť otcovi styk s maloletým synom a taktiež ochotu zúčastniť sa na výchovnom opatrení za účelom zlepšenia vzájomnej komunikácie medzi rodičmi.

28. Kolízny opatrovník na pojednávaní uviedol, že je potrebné pracovať s rodičmi na zodpovedajúcej úrovni, ale predchádzajúce výchovné opatrenia stroskotalo na tom, že matka namietala psychologičku ich úradu, a preto nevie, aký reálny dopad by malo nariadenie nového výchovného opatrenia. Čo sa týka meritórneho rozhodnutia, toto ponecháva v dispozícii súdu, nakoľko ide o veľmi zložitú vec.

29. Zástupkyňa komisárky pre deti v konaní pred odvolacím súdom uviedla, že matka je tá, s ktorou by bolo potrebné odborne pracovať a prikláňa sa k návrhu otca a taktiež znalca, ktorí navrhovali zverenie maloletého otcovi „iba na papieri“ s tým, že reálne bude u matky t.j. tak, aby sa aj otec mohol reálne podieľať na výkone práv k maloletému H.. Taktiež uviedla, že pokiaľ matka nebude motivovať maloletého H. k tomu, aby rešpektoval otca nebude reálne možná obnova vzťahu medzi nimi.

30. Z výsluchu súdom ustanoveného znalca T.. K. I. odvolací súd zistil, že znalec zotrval na svojom znaleckom posudku, pričom uviedol, že od doby vypracovania znaleckého posudku sa nedozvedel žiadne nové skutočnosti, ktoré by mohli ovplyvniť jeho závery. Následne znalec na nariadenom odvolacom pojednávaní zodpovedal otázky účastníkov, kolízneho opatrovníka, a úradu komisára pre deti, za účelom ozrejmienia záverov jeho znaleckého posudku.

31. Vzhľadom na to, že odvolací súd považuje daný prípad za veľmi citlivý, a zároveň náročný, nakoľko ide takpovediac o prezverenie maloletého „od matky k otcovi“ v čase, kedy maloletý 5 rokov u otca nespál, pričom závery znaleckého posudku vypracovaného vo februári 2019 sú v prospech výchovného prostredia otca, avšak maloletý (vo veku XX,X roka) už prespávať u otca odmietal, a toho času má maloletý XX a T. roka bolo potrebné posúdiť, aký bude mať táto kategorická zmena prostredia vplyv na psychiku maloletého. Za týmto účelom odvolací súd s poukazom na základnú zásadu civilného mimosporového konania, ktorou je zásada materiálnej pravdy vyjadrená v Článku 6 Civilného mimosporového poriadku nariadil znalecké dokazovanie, za účelom posúdenia všetkých rozhodujúcich skutočností t.j. za účelom objektívneho zistenia skutočného stavu veci. Z obsahu spisu konkrétne zo znaleckého posudku č. X/XXXX vypracovaného T.. X. S. dňa 14.2.2019 (č.l. 554) vyplýva, že maloletý je emocionálne dekompenzovaný, prežíva úzkosť a strach. Emocionálnu dekompenzáciu mu spôsobuje matka negatívnym psychickým tlakom a verbálnou agresivitou v snahe separovať maloletého od jeho otca. Úzkosť a strach maloletý prežíva v situácii, ak je predpoklad, že v prítomnosti matky prejaví akýkoľvek záujem o otca. Z predmetného znaleckého posudku v neprospech matky taktiež vyplynulo záver znalkyne, ktorý hovorí o tom, že matka nerešpektuje ľudskú dôstojnosť maloletého. Svojím konaním sa snaží egocentricky si maloletého privlastniť - manipuluje maloletého agresívne, verbálne maloletému určuje ako má konať. Vzhľadom na to, že maloletý sa v konaní pred súdom dňa 28.10.2019 (č.l. 738) vyjadril tak, že si nechce vyskúšať situáciu zodpovedajúcu striedavej osobnej starostlivosti, (týždeň u mamy a týždeň u otca), pretože by aj tak od otca utiekol, odvolací súd považoval za potrebné posúdiť aktuálny psychický stav maloletého, s ohľadom na prípadnú zmenu prostredia a taktiež s ohľadom na aktuálny vzťah maloletého ku každému z rodičov za účelom prijatia „zodpovedného“ rozhodnutia, ktoré bude v prospech maloletého dieťaťa.

32. Odvolací súd nariadil vo veci znalecké dokazovanie, pričom úlohou súdneho znalca z odboru psychológie, odvetvie klinická psychológia detí a dospelých bolo zistiť, aký je toho času psychický stav maloletého H., aký je toho času vzťah maloletého k otcovi, aký je toho času vzťah maloletého k matke, či sa zmenil vzťah maloletého k niektorému z rodičov od vypracovania znaleckého posudku č. X/XXXX, aký dopad by mala zmena výchovného prostredia (od matky k otcovi) na psychiku maloletého resp. psychické zdravie maloletého, či ešte toho času maloletý odmieta striedavú osobnú starostlivosť, respektíve realizáciu styku s otcom a ak áno, z akých dôvodov a aká je toho času miera schopností oboch rodičov výchovne vplývať na maloletého. V rámci znaleckého posudku č. XX/XXXX predloženého odvolaciemu súdu dňa 11.11.2022 znalec konštatoval, že maloletý mal v čase znaleckého vyšetrenia už viac ako XX rokov. Z tohto hľadiska patril do kategórie mladistvých. Ide teda o mladíka, ktorý už má svoj pohľad a svoje názory na okolnosti a ľudí okolo neho. Na druhej strane je však ešte stále dosť závislý od podpory ľudí zo svojho okolia (rodičia). Chodí do školy, nezarába, býva v byte s matkou, je závislý na tom, ako sa matka (a aj otec) o neho finančne postarajú. Prítom môže mať predstavu, že „matka je len pre neho“ (aj keď je tam aj iné menšie dieťa, matka partnera pravdepodobne nemá, nevytvára dojem „inej rodiny“) kým otec už má svoju rodinu, kde sa môže niekedy subjektívne cítiť ako nadbytočný. Môže mať preto väčšie výčitky svedomia (matka je zručná v tom, ako vyvolávať pocit viny...) z toho, že by odmietol, či opustil matku ako z opustenia otca. Na pozadí vyjadrenia maloletého môže byť aj strach z matky, ale práve aj pocit viny za to, že by ju opustil... Okrem toho znalec nepochybuje, že maloletý má matku rád... V rámci toho je isté, že maloletý jasne rozlišuje medzi tým, ako reaguje matka (veľmi aktívna, devaluje, vyvoláva pocity viny) a ako reaguje otec (pasívny, submisívny, nevie sa presadiť voči matke)... Toto sa tiež nejakým spôsobom podieľa na jeho rozhodovaní, či vyjadrovaní... Maloletý aj za prítomnosti matky znalcovi hovoril, aby napísal, že chce byť u mamy a otcovi opakovane hovoril, aby „.. A..“. Otec túto možnosť odmietol (vysvetľoval maloletému, že to nejde) znalec však cituje maloletého vyjadrenie, že chce byť s matkou.... Znalec sa totiž skutočne domnieva, že za aktuálnej situácie bude pre maloletého najlepšie, ak bude s matkou, respektíve v jej prítomnosti (bude bývať u matky?). Ako dôvody tohto názoru znalec uvádza, že nech bolo pozadie tohto vyjadrenia maloletého hocikaké, (strach z matky pocit viny pri opustení, láska k matke) treba to brať za aktuálnej situácie vážne. Ide totiž o sebavedomie a dôstojnosť maloletého ako takého.... chcel niečo povedať, povedal to a „odborník“ (znalec, ktorému neveril) by to nebral do úvahy... To by bolo pre neho za danej situácie veľmi zraňujúce... Maloletý mal podľa názoru

znalca už doteraz v rámci konfliktnej rodinnej situácie zrejme mnoho zážitkov, že jeho potreby neberie nikto do úvahy. Preto znalec nechcel v tejto oblasti jeho frustráciu ešte zosilňovať. Okrem toho možno predpokladať, že by ignorovanie jeho vyhlásenia mohol zvýšiť jeho odpor voči otcovi, respektíve mať vplyv na jeho vzťah s matkou, čo by nebolo dobré pre jeho sociálne fungovanie (viac by veril matke, že všetci okolo sú zlí...) znalec preto chcel, aby mal maloletý v tejto zásadnej otázke pocit, že jeho názor bol vypočutý a napísaný (môže byť úvaha, že maloletý to povedal, napríklad preto, aby vyhovel matke a pritom tajne dúfal, že znalec ako odborník rozhodne, že by mal byť s otcom. Znamenalo by to, že chcel prezentovať, že chce vyhovieť matke, má v jeho živote dominantnú moc, no vyššia moc rozhodla, že má ísť otcovi. Týmto by sa vyhol prípadnému hnevu zo strany matky, alebo pocitom viny, že ju opustil a bol by tam, kde chcel... Takýto postoj sa často vyskytuje u ľudí, respektíve u detí, ktoré sa cítia bezmocne...) Znalec však s touto námietkou úplne nesúhlasí... Podľa doterajšieho vývinu situácie je vysoko pravdepodobné, že by sa maloletý (aspoň navonok) veľmi aktívne bránil tomu, aby išiel k otcovi... Prítom by dal aj oprávnenie matke, aby naštartovala svoju aktivitu a podala by ďalšie odvolanie, či sťažnosť a „hnala by to vyššie“ ....tým by sa celý proces ďalej predlžoval, napätie by rástlo a to je to, čo maloletý za danej situácie potrebuje skutočne najmenej, preto znalec opakuje, že aktuálne považuje pre maloletého za najlepšie, aby zostal s matkou... Je to podľa názoru znalca najjednoduchšia cesta k tomu, aby sa situácia do istej miery ukludnila, čo by bolo pre maloletého veľmi dobre. V kontexte predtým uvedenej úvahy je to „menej zlé“ riešenie existujúcej situácie. Znalec sa pritom čiastočne spolieha aj na to, že otec maloletého bude určite prístupnejší k postoju „múdrejší ustúpi“ ako matka dieťaťa! S tým úzko súvisí aj ďalší predpoklad znalca, že sa pri takomto riešení situácie matka dieťaťa do istej miery uspokojí, jej potreba, aby syn bol spokojný, aby mu to pomohlo bude naplnená aj tým pádom bude možno matka dieťaťa o niečo spokojnejšia (nebude musieť bojovať za syna) a v dôsledku toho aj prístupnejšia rozumným riešeniam... Zo znaleckého posudku taktiež vyplýva, že znalec na znaleckú otázku aký dopad by mala zmena výchovného prostredia (od matky k otcovi) na psychiku maloletého, respektíve psychické zdravie maloletého uviedol, že ako už bolo vyššie uvedené od doby znaleckého posudku H.. S. (2019) uplynuli už 3 roky... Nezmenili sa povahy rodičov, mohli sa zmeniť niektoré postoje maloletého, jeho prežívanie a aj jeho vnútorné nastavenie ohľadom rodiny... Teraz de facto býva s matkou, s otcom sa stretáva veľmi málo a tvrdí, že chce bývať s matkou. Podľa otca bol so synom do leta 2020 dobrý kontakt, potom sa to výrazne zhoršilo. Za aktuálnych okolností, ako ich znalec opísal v posudku považuje znalec za „menej zlé“ pre maloletého, ak zostane bývať s matkou... Na znaleckú otázku aký je toho času psychický stav maloletého H. znalec uviedol, že maloletý H. odmietol ísť do miestnosti znalca sám, bez prítomnosti matky, s čím sa znalec počas dlhoročnej praxe u pätnásťročného chlapca ešte nestretol... Znalec jeho správanie, respektíve prejavy popísal v posudku podrobnejšie... Tu možno v stručnosti zopakovať, že maloletý pôsobil neisto, strnulo, úzkostne... Nijako sa mimicky ani pantomimicky neprejavoval, pozeral sa uprene na znalca. So znalcom chcel byť len v prítomnosti matky (znalec považuje za vysoko pravdepodobné, že matka vyvinula v tomto smere dostatok aktivity, aby to dopadlo, tak, ako to dopadlo). V kontakte s otcom, respektíve v rozhovore s ním sa tiež prejavoval nevyrazne, verbálne opakoval, aby otec zastavil súdy, no bez zjavného neverbálneho sprievodu (znalec postrádal, napríklad zdravý prejav vzdoru..). Uvedené správanie bolo podľa názoru znalca dôsledkom toho, že maloletý bol celou situáciou výrazne stresovaný (určite si okrem iného pamätal, že pri predchádzajúcom znaleckom vyšetrení mal na sebe odpočívacie zariadenie). Živšie, či spontánnejšie prejavy nemal ani voči matke, ktorá bola stále po jeho ľavej ruke... To je v istom smere v rozpore s tým, ako silno vyjadroval túžbu „byť u mamy“... Fyzický stav maloletého H. v kontexte so znalcom pôsobil ako „nie dobrý“. Viest' s ním rozhovor, alebo dokonca skúsiť urobiť aj testové vyšetrenie v prítomnosti matky pripadalo znalcovi ako ďalší zbytočný stres už aj tak dosť stresované dieťa.

33. Inými slovami odvolací súd zo záverov posledného znaleckého posudku ustálil, že znalec sa vyjadril v tom zmysle, že momentálne psychické rozpoloženie maloletého neumožňuje jeho prezverenie zo striedavej osobnej starostlivosti do osobnej starostlivosti otca, ale vzhľadom na jeho psychické rozpoloženie je potrebné ho ponechať v starostlivosti matky. V tomto prípade matka je rodič, ktorý nemá dostatočné rodičovské kompetencie, nerešpektuje ľudskú dôstojnosť maloletého, svojím konaním sa snaží egocentricky si maloletého privlastniť - manipuluje maloletého, agresívne verbálne maloletému určuje, ako má konať. Tieto závery už vyplynuli z prechádzajúceho znaleckého posudku T.. Y.. X. S., ktorá uviedla, že matka nie je schopná akceptovať význam role otca a nie je schopná rozvoja vzťahu dieťaťa k otcovi. Znalec T.. K. I. ustanovený v rámci odvolacieho konania taktiež pri popisovaní vzťahu medzi matkou a maloletým uviedol, že verbálne je síce maloletý na strane matky, vyjadroval sa, že chce byť u nej... tiež v rozhovore s otcom sa jej zastával, respektíve bojoval za ňu. Neverbálny prejav bol voči nej však nevyrazný... napríklad, keď sedeli všetci traja oproti znalcovi, znalec si nevšimol ani jedno pozitívne,

či priateľské gesto, alebo prejav maloletého voči matke... Znalec nepopiera, že maloletý môže byť voči matke pozitívne nastavený, respektíve ju má rád, ale zjavne sa tam objavujú aj iné tendencie (neverbálne nepôsobil voči nej ako syn, ktorý chce byť u mamy..). Z týchto záverov možno ustáliť, že maloletého H. matka za dlhé pôsobenie jej vplyvu zmanipulovala do takej miery, že maloletý nemá vlastný názor, ale osvojil si výlučne názor svojej matky, ktorý prezentuje ako vlastný, a to aj na verejnosti, pričom matka ho svojím negatívnym výchovným vplyvom doviedla až do takej psychického rozpoloženia, v dôsledku ktorého maloletý otca odmieta. Tieto zistené skutočnosti musí odvolací súd vyhodnotiť v celom kontexte prejednávanej veci. Inými slovami, maloletý má toho času XX rokov a X mesiacov, pričom k prezvereniu do osobnej starostlivosti otca, by sa postavil veľmi negatívne a negatívnym spôsobom by uvedené ovplyvnilo aj jeho ďalšie prežívanie (tieto skutočnosti vyplynuli z posledného znaleckého posudku). Žiaľ túto situáciu zapríčinila samotná matka maloletého, ktorá svojimi postojmi, manipuláciou maloletého a povahovými vlastnosťami „zničila“ vzťah medzi otcom a maloletým synom, s odôvodnením, že robí iba to, čo si želá maloletý H., čo považuje odvolací súd za mimoriadne smutné. V tomto smere musí odvolací súd konštatovať, že v danej veci pre maloletého neexistuje skutočne „dobré“ riešenie, a preto zvolil riešenie pre maloletého takpovediac najmenej stresujúce, hlavne z dôvodu zastabilizovania tejto situácie. Na základe uvedeného odvolací súd zmenil rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku o zverení tak, že maloletého H. zveril do osobnej starostlivosti matky (§ 388 CSP). Tento výrok odvolací súd ustálil až od právoplatnosti rozsudku, nakoľko do právoplatnosti tohto rozsudku bol maloletý právoplatne zverený do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, pričom podmienky na jeho zmenu nastali až v priebehu odvolacieho konania.

34. Pokiaľ ide o výrok týkajúci sa vyživovacej povinnosti v tomto smere odvolací súd zameral svoje dokazovanie na zistenie reálnych výdavkov maloletého a schopností a možností otca plniť si vyživovaciu povinnosť k maloletému H.. Matka vyčíslila aktuálne výdavky na maloletého H. v celkovej výške 410,- eur mesačne a to konkrétne obedy v škole 40,- eur/mesačne, strava doma 150,- eur/mesačne, zdravotná starostlivosť, lieky, vitamíny 30,- eur/mesačne, masáže chrbtice 40,- eur/mesačne, zubár ošetrovanie jednorázovo 100,- eur/jednorázovo t.j. 8,33 eur/mesačne, hygiena kozmetika 20,- eur/mesačne, oblečenie 20,- eur mesačne, obuv 40,- až 50,- eur/mesačne, nájomné 70,- eur mesačne, doprava autom 20,- eur/mesačne, električka 15,- eur/mesačne, telefón 25,- eur/mesačne, šport 30,- eur až 40,- eur/mesačne, záľuby, kultúra, výlety 30,- eur/mesačne, krúžok gitara 155,- eur/ polročne, t.j. 25,83 eur/mesačne, pomôcky do školy 30,- eur/ mesačne spolu suma 410,- eur. Matka v konaní pred odvolacím súdom uviedla, že maloletý H. má L., musí chodiť pravidelne na masáže a cvičiť. Odvolací súd taktiež zisťoval príjem matky obdobie od roku 2020 do roku 2022, pričom za rok 2020 bol netto príjem matky vo výške 1.211,60 eur/mesačne, za rok 2021 bolo netto príjem matky vo výške 1.175,38 eur a za rok 2022 bol netto príjem matky vo výške 1.130,56 euro. Matka pracuje ako učiteľka na Základnej škole, Dudová 2, Bratislava. Odvolací súd zistil, že matka je vlastníčkou X - izbového bytu T. C. XX, U. F. K., pričom na predmetný byt viazne záložné právo v prospech U. Ú. F., E..L.. a úverová splátka matky je vo výške 144,- eur. Matka má ešte jednu vyživovaciu povinnosť voči synovi Y., nar. XX.XX.XXXX, ktorý je ťažko zdravotne postihnutý, a na ktorého jeho otec prispieva výživné vo výške 170,- eur mesačne. Matka navrhla zaviazat' otca na výživné na maloletého H. vo výške cca 280,- eur mesačne.

35. Z dokladov predložených otcom odvolaciemu súdu taktiež vyplýva, že otec je zamestnaný v spoločnosti Slovak Telekom, a.s. pričom jeho priemerný čistý príjem za rok 2020 bol vo výške 2.323,58 eur/mesačne, za rok 2021 bol netto príjem otca vo výške 2.139,44 eur/mesačne a za rok 2022 bol netto príjem otca vo výške 2.408,94 eur/mesačne. Otec v rámci svojho vyjadrenia uviedol a preukázal rodnými listami maloletých detí, že mu pribudli dve vyživovacie povinnosti a voči maloletej X. Y. N.I., narodenej dňa XX.XX.XXXX a voči L. N., narodenej dňa XX.XX.XXXX. Z výpisu z listu vlastníctva č. XXXX odvolací súd zistil, že otec je podielovým spoluvlastníkom X - izbového bytu č. XX v F. - H., o veľkosti spoluvlastníckeho podielu 1., ako aj podielu na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu, pričom otec nemá úver na túto nehnuteľnosť.

36. S ohľadom na rozhodovaciu prax odvolacieho súdu vo veciach výživného, ako aj s ohľadom na reálne výdavky maloletého H., ktoré odvolací súd ustálil na sumu cca 400,- eur mesačne, bolo potrebné určiť otcovi, ako povinnému rodičovi platiť výživné na maloletého H. vo výške cca 3/5 jeho oprávnených výdavkov t.j. vo výške 230,- eur mesačne, a to aj s ohľadom na osobné, zárobkové a majetkové pomery otca a súčasne aj s prihliadnutím k dvom ďalším vyživovacím povinnostiam otca.

37. Odvolací súd s ohľadom na závery znaleckého dokazovania považoval za potrebné nariadiť konkrétnu úpravu styku otca s maloletým synom a zároveň považoval za potrebné zdôrazniť, že matka by si mala uvedomiť dôležitosť otca v živote ich maloletého syna. Spoločne trávené chvíle s otcom sú pre maloleté deti tak prínosné po stránke emočnej, ako aj po stránke intelektuálnej (porov. uznesenie Ústavného súdu Českej republiky vo veci II. ÚS 295/06). Rodičovi, ktorý s dieťaťom trvale nežije pravidelne, má právo na čo možno najširší kontakt s maloletým dieťaťom, pretože je to práve množstvo času, počas ktorého je možné realizovať aj neverbálne výchovné pôsobenie rodiča, tzv. výchovu prítomnosťou, či príkladom, ktorá je, ako je vo všeobecnosti známe, tou najúčinnnejšou výchovnou metódou. Je nutné mať na zreteli, že akákoľvek deformácia vzťahu rodič - dieťa je v dôsledku odcudzenia v neskoršej dobe iba ťažko napravitelná. Obaja rodičia sú povinní viesť dieťa k pozitívnemu vzťahu k druhému rodičovi a pôsobiť na dieťa v záujme pozitívneho vzťahu k druhému rodičovi. Každý vyspelý rodič by mal vyvinúť snahu nielen umožniť styk s druhým rodičom, ale i vytvoriť zmysluplný, láskyplný a pravidelný vzájomný vzťah, nakoľko jeho výchovný postoj môže viesť k nezvratným negatívnym následkom vo vzťahu k emocionálnemu a psychosociálnemu vývoju maloletého dieťaťa. Tak, ako i odvolací súd uviedol vyššie, pri rozsahu úprave styku vychádzal taktiež zo záverov posledného znaleckého posudku T. K. I., ktorý uviedol, že maloletý by sa mal pravidelne stretávať s otcom... Tento názor vychádza z predpokladu (na základe zistených skutočností...), že pravidelný styk s otcom by mohol mať na maloletého celkovo skôr pozitívny, ako negatívny vplyv... Možnosť negatívneho vplyvu vidí znalec (hypoteticky) v tom, že pokiaľ bude matka maloletého naďalej tak ostražitá, respektíve negatívne naladená na styk maloletého s otcom (napríklad bude dávať najavo, že otca neuznáva za rovnocenného partnera) a otec bude naďalej prezentovať malú aktivitu v tom, aby „dal matke hranice“ môže byť pre maloletého zneisťujúce a stresujúce, že sa bude pohybovať medzi týmito protipólmi. Na druhej strane, ale maloletý túto situáciu už dlhodobo pozná (povaha rodičov sa nemení) mal možnosť si na ňu zvyknúť, nebude to pre neho nové, takže pravidelné stretávanie sa s otcom môže do istej miery vyvažovať kontakt s matkou. Otázkou je frekvencia týchto stretnutí a ich dĺžka, ako aj to, či by mali byť presne stanovené, alebo ich nechať na prípadnej dohode medzi otcom a maloletým (respektíve matkou). Znalec v rámci svojho znaleckého posudku uviedol, že nechce prekračovať svoje kompetencie, ale zo psychologického hľadiska sa domnieva, že vzhľadom na danú situáciu by mali byť tieto stretnutia dopredu stanovené, vzhľadom na časové možnosti maloletého a otca. Mohli by dosahovať, napríklad každý druhý víkend predĺžený u otca, a jedno či dve stretnutia každý druhý týždeň popoludní.... (Znalec to dáva, len ako príklad zo psychologického hľadiska...) To, či sa uskutočnia, alebo nie a aké budú dôvody neuskutočnenia je iná otázka... Okrem toho by znalec odporúčal intenzívnejšiu komunikáciu medzi otcom a maloletým, napríklad telefonicky mailom, či skypom. Znalec vychádzal z toho, že aj keby víkendové pobyty u otca fungovali, k H. sa tam časom nemusí chcieť chodiť, lebo bude mať dojem, že si s dvoma mladšími nevlastnými sestrami nemá čo povedať, čo by nebolo nič negatívne... Možno by uvítal radšej nejaké mužské poobedňajšie stretnutia navyše. Na základe všetkých zistených skutočností odvolací súd ustálil, že napriek tomu, že maloletý H.Á. má XX a T. roka je potrebné nariadiť konkrétnu úpravu styku otca s maloletým synom a to práve preto, aby postupne začalo dochádzať k obnove väzieb medzi otcom a maloletým synom, nakoľko táto žiaľ v dôsledku ovplyvňovania maloletého zo strany matky je veľmi naštrbená. Odvolací súd dáva do pozornosti matky, že ak nebude maloletého správne motivovať na styk s otcom, respektíve tento styk otcovi neumožňovať, môže byť trestne stíhaná pre trestný čin podľa § 349 Trestného zákona t.j. marenia výkonu úradného rozhodnutia. Taktiež by si matka mala uvedomiť, že je potrebné otca začať rešpektovať ako plnohodnotného rodiča, ktorý má právo na stretávanie sa so svojim synom a toto právo nesmie byť jednostranným rozhodnutím matky, ktoré sa následne premietne do názoru maloletého, upierané. Na základe stanoviska znalca, ako aj s ohľadom na realizované dokazovanie odvolací súd určil styk otca s maloletým synom tak, že otec sa bude so synom stretávať každý nepárny kalendárny týždeň v roku s výnimkou sviatkov a prázdnin od piatku od 16,30 hod. do nedele do 16,30 hod. počas Veľkonočných sviatkov každý nepárny rok od soboty od 16,30 hod. do pondelka do 16,30 hod., počas vianočných sviatkov: každý nepárny rok dňa 24.12. od 09,30 hod. do 11,30 hod., od 26.12. od 09,30 hod. do 29.12. do 16,30 hod. a od 01.01. od 09,30 hod. do 05.01. do 16,30 hod.; každý párný rok dňa 24.12. od 15,00 hod. do 18,30 hod. a od 30.12. od 16,30 hod. do 02.01. nasledujúceho roka do 16,30 hod. počas letných prázdnin v každom roku od 01.07. od 9,00 hod. do 15.07. do 19,00 hod. a od 01.08. od 9,00 do 15.08. do 19,00 hod., s tým, že matka je povinná maloletého syna na styk s otcom pripraviť a v určený čas ho v mieste bydliska matky odovzdať otcovi a otec je povinný na tom istom mieste dieťa matke riadne a včas vrátiť.

38. Odvolací súd v danom prípade nenariadil výchovné opatrenie obom rodičom a to napriek tomu, že potreba jeho nariadenie vyvstala zo záverov nariadeného znaleckého dokazovania vo veci. V tomto

prípade odvolací súd uvádza, že nemal začaté konanie o uloženie výchovného opatrenia, a preto apeloval na rodičov, respektíve na kolízneho opatrovníka, aby v tomto smere podali návrh na uloženie výchovného opatrenia rodičom za účelom zlepšenia ich komunikačných zručností ako rodičov, tak aby bola zachovaná nepísaná zásada dvojinštančnosti súdneho konania. Toto výchovné opatrenie považuje odvolací súd za potrebné nariadiť a to napriek tomu, že matka k predchádzajúcemu výchovnému opatreniu nepristúpila súčinne, a teda spolupráca so psychologičkou takpovediac stroskotala, avšak štát prostredníctvom súdu nesmie po prvom neúspechu rezignovať, hlavne za situácie, že z konania vyplynie potreba práce s rodičmi t.j potreba nariadenia výchovného opatrenia. Na základe uvedeného má odvolací súd za to, že pokiaľ návrh na nariadenie výchovného opatrenia rodičom nebude zo strany rodičov respektíve zo strany kolízneho opatrovníka podaný, súd prvej inštancie by mal takéto konanie začať ex offo a to s poukazom na zistený skutočný stav veci.

39. Odvolací súd bol povinný rozhodnúť aj o trovách konania štátu a to z dôvodu, že v predmetnej veci bolo potrebné nariadiť znalecké dokazovanie s ohľadom na potrebu zistenia aktuálneho psychického stavu maloletého H., ako aj z dôvodu potreby zistenia aktuálnych rodičovských schopností a z dôvodu posúdenia dopadu prezverenia maloletého na jeho psychický stav resp. psychické zdravie a to znalcom z odboru: psychológia, odvetvie: klinická psychológia detí. Za týmto účelom uložil súd účastníkom povinnosť zložiť preddavok na znalecké dokazovanie každému vo výške 300,- eur. S ohľadom na vyúčtovanie znalca, ktorý súdu vyúčtoval preddavok vo výške 1.500,- eur a záverečné vyúčtovanie, ktoré bolo v celkovej výške 1.303,04 eur + trovy znalca vzniknuté za výsluch v konaní pred odvolacím súdom vo výške 59,75 eur (1x 33,19 + 2x 13,28 eur) t.j. spolu trovy znaleckého dokazovania predstavujú sumu vo výške 1.362,79 eur, bolo potrebné rozhodnúť o trovách konania štátu, ktoré vznikli v súvislosti s úhradou preddavkov za znalecké dokazovanie. Keďže súdnemu znalcovi bola vyplatená reálne suma preddavkov vo výške 1.500,- eur a reálne trovy znalca predstavujú sumu vo výške 1.362,79 eur uznesením zo dňa 25.01.2023 odvolací súd uložil znalcovi, aby sumu vo výške 137,21 eur vrátil Krajskému súdu v Bratislave, ako sumu prekračujúcu odmenu znalca, a zostávajúce trovy znaleckého dokazovania (uhradené Krajským súdom v Bratislave) bolo potrebné rozdeliť pomerne medzi oboch účastníkov a to $1.362,79 - 600,- \text{ eur (preddavky)} = 762,79 \text{ eur} / 2 = 381,40 \text{ eur}$. Na základe uvedeného odvolací súd priznal štátu trovy konania vo výške 381,40 eur, ktoré uložil oboj rodičom povinnosť uhradiť v lehote do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

40. Z hľadiska zákonnej požiadavky na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, na zachovanie práva účastníka na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, na každý argument účastníka nie je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania, čo sa nepochybne v prejednávanej veci stalo (porovnaj napr. m.m. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 25.9.2012 vo veci Vojtěchová proti Slovenskej republike /sťažnosť č. 59102/08/, nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 14.9.2011, č.k. I. ÚS 361/2010-34, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 17.6.2009, sp.zn. 5 M Cdo 8/2008).

41. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, 2 C.s.p. v spojení s ustanovením § 52 C.m.p. tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania, pretože ide o konanie, ktoré bolo možné začať aj bez návrhu.

42. Odvolací súd prijal rozhodnutie jednohlasne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011, § 393 ods. 2 Civilného sporového poriadku).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

(1) Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

(2) Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 C.s.p.).

(1) Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

(2) Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

(1) Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

(2) Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

(1) Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

(2) Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 C.s.p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C.s.p.).